

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 560/2019
19.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца ARIUS а.д. у стечају из Београда, ул. Макензијева бр. 53, чији је пуномоћник Анђелка Александров Митић, адвокат из ..., против туженог Република Србија, Министарство унутрашњих послова Београд, ул. Кнеза Милоша бр. 103, кога заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради дуга, вредност предмета спора 38.517.849,46 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5214/18 од 24.12.2018. године, у седници већа одржаној дана 19.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5214/18 од 24.12.2018. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 5214/18 од 24.12.2018. године потврђена је првостепена пресуда Привредног суда у Београду П 5237/14 од 30.05.2018. године којом је у ставу I изреке укинута решење о извршењу Привредног суда у Београду 4Ив 39683/09 од 04.01.2010. године у целини, у ставу II констатовано да је тужба повучена за део главног дуга у износу од 4.613.427,06 динара, у ставу III усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 33.904.422,40 динара са законском затезном каматом почев од 01.12.2017. године па до исплате, па је у ставу IV изреке обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 1.834.000,00 динара на име накнаде трошкова поступка. Наведеном другостепеном одлуком је у ставу другом изреке одбијена жалба тужиоца и потврђено је допунско решење Привредног суда у Београду П 5237/14 од 31.08.2018. године.

Против правноснажне другостепене пресуде у ставу првом изреке тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је у одговору на ревизију оспорио тачност ревизијских навода туженог, као и њихову основаност, па је предложио да се тако изјављена ревизија одбије, а трошкове ревизијског поступка је опредељено тражио.

Врховни касациони суд је иститао побијану пресуду у границама прописаним чланом 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", 72/11... 18/20) и утврдио да ревизија туженог није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Поред тога што је у ревизији назначено да се она изјављује због битних повреда одредаба парничног поступка ревидент није посебно указао, нити определио у чему би се таква повреда састојала. Из ових разлога позивање на битну повреду одредаба парничног поступка, као ревизијски разлог из члана 407. Закона о парничном поступку, без утицаја је у ревизијском поступку приликом испитивања другостепене пресуде у побијаном делу.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су биле у пословном односу ради пружању софтверских услуга по уговору заведеног код тужиоца под бројем 02-25 од 08.03.2002. године, а код туженог под бројем 05/1 број 404-313/02 од 08.03.2002. године и Анекса 1 Уговора који је код тужиоца заведен под бројем 02-87/1 од 10.07.2007. године, а код туженог под 05/3-1 број 404-313/02 од 25.07.2007. године. Такође, тужилац је по окончању посла по наведеним уговорима наставио да обавља посао код туженог, односно да пружа услуге унапређења, имплементације и одржавања система. Наведени послови су били не само одобрени прихватањем од стране туженог, већ су они и захтевани, јер је тужени давао налоге тужиоцу за извршење одређених услуга у спорном периоду. У спорном периоду постојали су захтеви туженог за пружање услуга према садржини одговарајућих записника са састанка од 20.06.2008. године као и белешке са састанка са Управом за управне послове, односно према садржини службене преписке којом тужени износи сагласност са изнетим предлозима и изменама верзије апликације. Тужени је проследио тужиоцу примерке нових верзија закључака и решења које је доставила Управа за управне послове, а које је требало имплементирати у апликацији „пасоши“ и захтеве УУП за апликације „Примерни ИД“. Након тога тужилац је туженом достављао месечне извештаје о обављеним активностима. Према резултату поступка вештачења проведеног током првостепеног поступка произлази да овако обављени послови које је тужилац обавио на захтев туженог не подлежу гарантном року, те да да постоји реална основа за финансијску надокнаду трошкова одржавања извршиоцу, овде тужиоцу, као и да из пословне документације парничних странака произлази да је наручилац, овде тужени, тражио и прихватио услуге одржавања.

На основу овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови налазе да је тужилац обављао послове на захтев туженог, који не подлежу гарантном року из уговорног односа у којем су били, а који се односе на пружање услуга унапређења, имплементације и одржавања постојећег система. Закључују да је наручилац овде тужени, у периоду од маја 2008. године до априла 2009. године, тражио и прихватио услуге које нису предмет основног уговора. У таквим околностима, нижестепени

судови сматрају да је тужени дужан да плати тужиоцу накнаду за извршене услуге у утуженом износу са законском затезном каматом на појединачне износе почев од 01.12.2017. године у складу са чланом 277. Закона о облигационим односима.

Према оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су правилно оценили да постоји основ потраживања тужиоца према туженом у висини неисплаћеног дела накнаде за извршене услуге услуга унапређења, имплементације и одржавања система, а која је била опредељена тужбеним захтевом.

Ревизијом туженог оспорава се изнето становиште нижестепених судова. По оцени ревидента обавеза тужиоца по уговору 08.03.2002. године и анексу од 10.07.2007. године имале су две фазе, од којих је друга фаза обухватала интеграцију опреме и софтвера за персонализацију идентификационих докумената и самим тим се односила и на унапређење и имплементацију система. Сматра да су послови које је тужилац обављао у периоду мај 2008. – април 2009. године у оквиру реализације уговора из 2002. године, као и да су тек по пуштању система у раду могли да буду уочени одређени недостаци и који су се тек након тога могли исправити. Указује и да налози туженог за израду софтверске апликације нису били потпуни, па је тужилац морао да га на то упозори. Сматра да тужилац своју уговорену обавезу није извршио у целости, већ да је туженом причињена штета у висини износа која се захтева тужбом.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе туженог.

Наиме, парничне странке биле су у сложенем пословном односу са основном у уговору о делу из члана 600. Закона о облигационим односима. Уговор о делу је такав уговор по коме се једна страна-посленик обавезује да обави одређени посао, односно изради или оправи неку ствари или изврши неки физички или интелектуални рад, а друга страна-наручилац се обавезује да му за то плати одређену накнаду. Обавезе посленика су да изврши дело како је уговорено и по правилима посла, да скрене пажњу наручиоцу на недостатке у налогу и на друге околности које су од значаја за извршење посла, да наручиоцу омогући да обавља надзор над реализацијом уговора, као и да изврши дело за одређено време и да исто потом преда наручиоцу посла.

У конкретном случају, према расположивом чињеничном стању у списима парничне странке су, најпре, закључиле уговор од 08.03.2002. године и анекс од 10.07.2007. године поводом пружања услуга развоја софтвера који је подразумевао и израду интегралног аутоматизованог система за персонализацију идентификационих докумената, као и интеграцију опреме и софтвера када се за то стекну услови уз закључење засебног анекса уговора. Овакав пословни однос је између парничних странака у потпуности реализован. Након тога у периоду мај 2008 – април 2009. године тужени је ангажовао тужиоца за додатне софтверске услуге, а за које произлази закључак да нису уопште били предмет наведених уговора и анекса који су парничне странке претходно закључиле. Такво ангажовање представља нов уговор између парничних странака у којем је тужени у обавези да тужиоцу исплати одговарајућу накнаду. Тужилац је обавио посао у погледу додатно уговорених софтверских услуга, то је применом члана 262. и 600. Закона о облигационим односима овлашћен да

захтева плаћање накнаде по том основу, како то правилно закључују нижестепени судови.

Неосновано се ревизијом указује на разликовање две фазе основног уговора и то тако што су спорне услуге које су предмет утужења предмет друге фазе унапређење и имплементацију система у односу на које услуге је предвиђено закључење анекса уговора. Напротив, поводом услуга унапређивања и имплементације система поступање парничних странака је подразумевало закључење одговарајућег анекса, а што су оне и чиниле закључењем анекса од 10.07.2007. године. То што парничне странке нису закључиле анекс уговора у писаној форми поводом услуга које су реализоване по накнадним захтевима туженог не искључује постојање уговорног односа између парничних странака, односно овлашћење тужиоца да захтева плаћање накнаде по том основу.

Нису основани ни ревизијски наводи туженог о томе да су недостаци у функционисању софтвера који је израдио тужилац могли да буду уочени тек по његовом пуштању у рад, због чега су и спорне услуге извршене ради отклањања ових недостатака. Према садржини услуга извршених у периоду мај 2008 – април 2009. године и налога туженог за њихову реализацију не произлази да се радило о захтевима за отклањање недостатака из члана 614, 618. и 620. Закона о облигационим односима. Такви налози не садрже тврдње о недостацима у услугама које је тужени примио, већ су опредељени управо у корелацији са потребом извођење одређених модификација софтвера у складу са рedefинисаним потребама туженог, а које су потом и реализоване. Из истих разлога нису од утицаја ни ревизијски наводи о обавези тужиоца да укаже туженом на недостатке који су постојали у првобитно закљученом уговору о пружању софтверских услуга. Налози за извршење накнадних услуга издати су у складу са потребама туженог које су се појавиле у току коришћења софтверског система који је претходно израдио тужилац, због чега у поступку доношења одлуке која се побија ревизијом нема ни погрешне примене члана 606. став 3. Закона о облигационим односима.

На основу изложеног, Врховни касациони суд применом процених овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку је одлучио у изреци.

На основу овлашћења из члана 165. став 1. Закона о парничном поступку одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова у вези са поднетим одговором на ревизију као у ставу другом изреке ове одлуке, јер се не ради о трошковима потребним ради вођења парнице у смислу члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић